

Februar 2013

Kulturhuset, Bredgade 4 Langå

Postadresse: Poul Pedersen, Parkvej 11, 8870 Langå

Museets hjemmeside --<http://museumilangaa.dk>

Mail til: pouloglilli@gmail.com eller ole.theo@museum.dk

**Kontakt: Poul Pedersen tlf. 30307276 eller Ole Mortensen
tlf. 86467609**

Åbningstider: Tirsdag 19.00 -21.00 og torsdag 15.00 -17.00

Du er altid velkommen til at kigge ind.

HUSK!

**Generalforsamling
Langå Museumsforening**

**Torsdag d.14 marts kl.19.00
i Kulturhusets Havestue**

Kyndelmisse

Det er hvidt herude, kyndelmisse slår sin knude. Således skrev St. St: Blicher i 1838.

2. februar. Kyndelmisse 'Kyndel' betyder 'fakkell, (kandelaber)lys'. Fra latin 'missa candelarum', dvs. lysenes messe. På gammel jysk kaldtes det Kjørmes eller Kjærmessedag.

Kyndelmissen er lysenes fest. I Kirken indviede man alle de lys, som skulle bruges i løbet af året. Menigheden kunne også lægge deres egne lys på alteret, så de fik ekstra kraft. Kyndelmisseyls var gode at tænde i tordenvejr. De kunne også holde onde ånder borte.

I dag vågner grævlingen i sit vinterhi. Er det sol, når den kigger ud, bliver den bange for sin skygge, og løber tilbage i hullet. Så vil vinteren vare frem til 18.april.

Lige så mange dage lærken synger før kyndelmisse - lige så mange dage vil den tie derefter. Meget rimfrost før kyndelmisse giver en god høst.

Et gammelt vejrvarsel lyder: "Hvis det blæser så stærkt på Kyndelmisse, at 18 kællinger ikke kan holde på en til, så bliver det tidligt forår..."

Hvis det sner Kyndelmessedag kommer våren tidligt!

Lidt om bestyrelsesarbejde.

Pladsmangel.

Museet har i kælderen på Kulturhuset et magasin til alle de effekter, der ikke er plads til i den permanente udstilling.

Dette rum er blevet for lille, så vi har fået tildelt et der er en del et større.

Dette betød opbyggelsen af et skillerum med dør, hvilket bestyrelsen så fik opført ved fælles hjælp. Til opbevaring af de indsamlede effekter behøvedes yderligere reolplads. Poul købte så via nettet et større parti stålreoler til en billig pris

Reolerne befandt sig på Fyn ved Svendborg og skulle så afhentes. Da forsendelse ville blive alt for dyr, blev det besluttet at leje en egnet bil. Jørgen B. og Erling meldte sig, og tog så af sted i den lejede bil. Alt forløb planmæssigt indtil de på vejen hjem tabte det ene hjul. Efter timers venten blev de fragtet til Randers, hvor bilen var lejet. Her skulle reolsystemet så omlades til en anden bil, og derpå køres til Langå for aflæsning. De startede tidligt om morgenen og kl. ca. halv ti om aftenen kunne de slutte dagens gerning.

Hatten af for dem.

Reolsystemet under opstilling i det nye lokale

Flystyrtet over Langå 1944

Vi har tidligere i medlemsbladet omtalt vragdele fra 2 tyske fly, der stødte sammen i luften over Langå den 28. marts 1944.

Her er en beretning over, hvad der skete baseret på omtale fra forfatterne Carsten Petersen og Søren Flensted, samt øjenvideberetninger fra lokale mennesker, der overværede ulykken, oversat og samlet af Poul Lund Pedersen.

Den 28. marts 1944 var alle fly fra enheden 10./KG 30 på træningsflyvning. Eskadrillien bestod af bombefly af typen Ju (Junker) 88A-4, et to-motors mellemstort bombefly, der blev produceret omkring 15.000 af med en længde på 14,36 m., et vingespænd på 20,08 m. og en maksimal startvægt på 14.000 kg. Enheden var hjemmehørende på den senere Flyvestation Karup, der på daværende tidspunkt hed Fliegerhorst Grove. De var lettet fra Fliegerhorst Grove og fløj i 12000 fods højde mod Ålborg vest og skulle undervejs indøve formationsflyvning.

Ganske kort før kl. 14.30 stødte 2 af flyene sammen i 4 kilometers højde i omegnen af Langå, formentlig på grund af stærk blæst og styrtede mod jorden.

Store mængder vragdele og nogle faldskærme kunne ses på himlen og fløj med den stærke vestenvind i retning af Jebjerg, hvilket i første omgang fik enkelte øjenvidner til at tro, at der var tale om en ventet engelsk invasion.

Det ene fly med kaldenavnet 4D+GU og stelnummer 053 begyndte at cirkle rundt efter sammenstødet og styrtede med hvinende motorer ned lidt nord for den daværende Langå by på en mark bag Dahl Jensens ejendom på Randersvej, der hvor svømmebadet ligger i dag. Flyet mavelandede efter at have ramt jorden 3 gange undervejs og standsede 65 meter bag stuehuset på Dahl Jensens ejendom. Besætningen om bord bestod af 4 personer, hvoraf de 3 omkom ved styrtet. De dræbte var piloten Unteroffizier (sergent) Herbert Michael, navigatøren Obergefreiter (overkonstabel) Franz Geschwendter og Wop Helmut Lindner. Ifølge en Carl Wilhelmsen (antageligt politimand), befandt 2 af de omkomne sig stadig i cockpittet, mens den tredje omkomne blev fundet med en uåbnet faldskærm 50 meter fra flyet. Den sidste ombordværende en

tekniker, hvis navn er ukendt, var betydeligt mere heldig, idet han sprang ud med faldskærm, men hans faldskærm blev fanget af halen på flyet da den åbnede sig og hang fast deri, hvorpå han blev trukket med flyet ned. Ifølge flere øjenvidner stod han bogstaveligt talt på vingen af flyet, mens det styrtede ned. Da flyet ramte jorden, blev teknikeren og faldskærmen slynget højt op i luften, hvorefter han på mirakuløs vis kunne lande uskadt på jorden.

Ifølge øjenvidner sprang han herefter rundt og forsøgte med fagter og råb at holde tililende øjenvidner væk fra vraget. Om det var på grund af eksplosionsfare eller det var for at skåne dem for synet af de omkomne, er uvist.

Da der var faldet ro omkring nedstyrtningsstedet, lånte den overlevende tekniker en cykel og kørte over på den anden side af Gudenåen, hvor man havde set et besætningsmedlem fra det andet fly lande med faldskærm i nogle høje træer bag Brogården.

Det andet implicerede fly med kaldenavnet 4D+NU med stelnummeret 2093 fortsatte efter sammenstødet i retning af Jebjerg, hvor det angiveligt styrtede ned på en mark tilhørende en gård ved navn Solvang. Det har ikke været muligt at fastslå, hvor Solvang var beliggende. Det er muligt, det er længere væk i retning af Vissing, men vi vil gerne høre om det, hvis nogle blandt læserne er bekendt med gården.

Der var også 4 besætningsmedlemmer i 4D+NU, hvoraf de 2 omkom. Piloten Gefreiter (konstabel) Hermann Grimm blev fundet død i vraget, Wop Obergefreiter Benjamin Seischab blev fundet død kort derfra. Han var sprunget ud i for lav højde til, at faldskærmen kunne nå at redde ham.

Tekniker Feldwebel Joachim Kühle reddede livet ved at springe ud i faldskærm og slap med en brækket finger. Joachim Kühle landede på en mark tilhørende Jebjerggård, hvor en medhjælper på gården samlede ham op og bragte ham til gården. Efter nogen tid der blev han hentet af en tysk bil og kørt til behandling på Aalborg West Krankenrevier.

Det sidste besætningsmedlem Navigatør Obergefreiter Georg Holzhausen sprang også ud med faldskærm, men hans faldskærm blev beskadiget, og han faldt med stor fart og landede i nogle høje træer bag Brogården, hvilket, som tidligere fortalt var, blevet observeret der, hvor

første fly faldt ned ved Randersvej. Obergefreiter Georg Holzhausen havde brækket

begge ben i faldet og havde derudover fået en del kvæstelser og knubs under landingen blandt træerne.

Politimand Anker Mogensen havde set ham falde ned, og sammen med ejeren af Brogården og en anden medhjælper fik de bragt en stige til stedet, hvor Holzhausen var landet, og her lagde de faldskærmen på stigen og Holzhausen ovenpå, hvorefter de bar ham til Brogården, hvor han fik et glas cognac.

Den ukendte tekniker fra 4D+NU ankom kort tid efter på den lånte cykel.

Holzhausen blev senere bragt til behandling på Centralsygehuset i Randers, hvor han var indlagt i over en måned.

Politibetjent Anker Mogensen havde også set flyet falde ned ved Solvang og begav sig til stedet sammen med den ukendte tyske tekniker og en ambulance fra Zonen. Her fandt de Obergefreiter Benjamin Seischab liggende død på marken, hans øjne var åbne, og den tyske tekniker lukkede dem og anbragte en lille sten på hvert øjenlåg.

Begge flyvrage blev opsamlet af personel fra Flugzeugbergungstruppe 7./XI fra Fliegerhorst Grove, der under den ugelange oprydning var indkvarteret og fordelt på de omkringliggende gårde. Besættelsesmagten forlangte, at beboerne der skulle stille kost og logi til rådighed så længe. Flyene blev kategoriserede som 100 % tab, dvs. de kunne hverken repareres eller anvendes som reservedele. Der er beretninger om, at der blev ændret på flyenes nationalitetsmærke, inden de blev fragtet væk. Hagekorsene blev angiveligt udskiftet med engelske nationalitetsmærker, det passede bedre til den Tyske propaganda.

De fem omkomne fra de to fly blev begravet på kirkegården i Frederikshavn den 1. april 1944.

Mere om flyene på:

<http://www.aviastar.org/air/germany/ju-88.php>

Fastelavnssoldater (En snart forsvunden tradition)

Fra Wikipedia, den frie encyklopædi

Traditionen med at gå fastelavnssoldat er speciel for det østjyske område. Fastelavnssoldater besøger ved fastelavn hver gård og hvert hus i f.eks. et pastorat. Men man mener den kan spores helt tilbage til midten af 1800-tallet, hvor den måske opstod under inspiration af krigen med Tyskland i 1848 (Treårskrigen), hvor General Olaf Rye og hans soldater holdt til netop her på egnen.

Formålet med at gå soldat er at samle penge ind til den fest, som afholdes fastelavnsmandag, og som alle skolebørn i de besøgte husstande inviteres til. Festen begynder med indmarch, hvor hærene synger hver deres sange. Derefter er der tøndeslagning for alle børnene, og resten af aftenen er der fest. Et eventuelt overskud fra festen deles ligeligt mellem årets soldater. Det er typisk børn fra 3.-7. klasse, der går soldat. Ved hvert hus eller gård, der besøges, synger hæren en sang for beboerne, som så naturligvis forventes at lægge en skærv eller to i hærens kasse. Derefter synger soldaterne en takkesang og indbyder samtidig til festen. Og så går turen videre til næste hus på ruten.

I hæren gælder en fast rangorden:

- 1.– Kongen er den ældste og er den, der har længst anciennitet som soldat. Kongen er leder af hæren. Hans/hendes familie sørger for middag og eftermiddagsfortæring for hæren lørdag eller søndag.
- 2.– Prinsen er den næstældste. Prinsen er næstkommanderende. Hans/hendes familie sørger for middag og eftermiddagsfortæring for hæren lørdag eller søndag.
- 3.– Bajadsen er den tredjeældste. Han/hun har ansvaret for pengekasen og er klædt ud som klovn.
4. Fanebæreren er den fjerdeældste.
5. Første og Anden General (hhv. femte- og sjetteældste) har til opgave at holde orden i geledderne.
6. Resten er menige. Alle, med undtagelse af Fanebæreren, bærer træsværd, og alle, med undtagelsen af bajadsen, skal være iført skråbånd og blå skråhue.

**Udstilling af afdøde Langå maler
Albert Jensens værker i Kulturhjørnet
4. marts – 5. april 2013**

Albert Jensen malede en stor del af sit liv i og omkring Langå.
Ikke kun på lærred, men også på døre og vægge,
i de huse han beboede.

MUSEUM i LANGÅ, har lånt en del af disse værker,
som nu udstilles i Langå Kunstforenings lokale i Kulturhuset.

Fernisering den 4. marts fra kl. 17.30 til 18.30,
hvor alle er velkommen
MUSEUM i LANGÅ

Museumsmedarbejder søges
til hjælp med registrering af
museumseffekter

Kom og vær del af et hyggeligt team.
Frynsegoder i form af kaffe og kage.